

Aleksandra NOWAKOWSKA*, Agnieszka RZEŃCA**

ROZWÓJ UNIEJOWA W ZINTEGROWANYCH PLANACH I STRATEGIACH. PRZYKŁAD STRATEGII MAKROREGIONU CENTRALNEGO I ZINTEGROWANEJ STRATEGII ROZWOJU WARSZAWSKO-ŁÓDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO DO ROKU 2030

Zarys treści: Nowe podejście do procesu planowania rozwoju, określane mianem planowania zintegrowanego lub terytorialno-funkcjonalnego, ma na celu uwzględnienie w szerszym zakresie zróżnicowanych uwarunkowań rozwoju oraz optymalne wykorzystanie endogenicznych zasobów tzw. kapitałów terytorialnych. Na znaczeniu zyskują obszary funkcjonalne, których determinantą delimitacji są powiązania i relacje sieciowe. W tym kontekście kluczową rolę odgrywają instrumenty polityki rozwoju służące budowaniu partnerstwa instytucjonalnego oraz integracji wieloaspektowych działań podmiotów publicznych. Instrumentami o charakterze ponadlokalnym, koncentrującymi się na kompleksowym podejściu do planowania rozwoju ponad granicami administracyjnymi, są zintegrowane strategie rozwoju, stanowiące przedmiot niniejszego artykułu.

W artykule przedstawiono rolę i miejsce Uniejowa w długookresowych, zintegrowanych strategiach rozwoju. Analizą objęto zarówno diagnozę potencjału, jak i identyfikację kierunków rozwoju wskazanych w dokumentach strategicznych, tj. *Koncepcji Strategii Rozwoju Makroregionu Polski Centralnej* oraz *Zintegrowanej Strategii Rozwoju Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030*.

Słowa kluczowe: zintegrowane strategie rozwoju, polityka regionalna, obszar funkcjonalny, rozwój Uniejowa

WPROWADZENIE

W nowym okresie programowania rozwoju (2014–2020) lansowana jest reorientacja podejścia do planowania i kształtowania polityki rozwoju. Ten nowy paradygmat, określane mianem podejścia zintegrowanego (lub terytorialno-funkcjonalnego), ma na celu uwzględnienie w większym stopniu zróżnicowanych uwarunkowań rozwoju oraz optymalne wykorzystanie endogenicznych zasobów (tzw. kapitałów terytorialnych) w dynamizacji procesów rozwoju. W konsekwencji na poziomie regionalnym tworzone są nowe, zintegrowane plany rozwoju,

* Aleksandra Nowakowska, dr hab., prof. UŁ, Katedra Gospodarki Regionalnej i Środowiska, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki, ul. Rewolucji 1905 r. nr 39, 90-214 Łódź;

** Agnieszka Rzeńca, dr, adiunkt, Katedra Gospodarki Regionalnej i Środowiska, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki, ul. Rewolucji 1905 r. nr 39, 90-214 Łódź.

które stanowią próbę wdrażania terytorialno-funkcjonalnego podejścia do polityki rozwoju. W województwie łódzkim w odpowiedzi na to wyzwanie powstały dwa nowe dokumenty strategiczne. Są to: *Koncepcja Strategii Rozwoju Makroregionu Polski Centralnej* oraz *Zintegrowana Strategia Rozwoju Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030*.

Celem artykułu jest określenie roli i miejsca Uniejowa w długookresowych, zintegrowanych strategiach rozwoju. Analiza obejmuje zarówno diagnozę potencjału, jak i identyfikację kierunków rozwoju wskazanych w dokumentach strategicznych. Podstawowa metoda badawcza to krytyczna analiza materiałów zastanych, głównie literatury przedmiotu i dokumentów strategicznych województwa łódzkiego.

ISTOTA ZINTEGROWANYCH STRATEGII ROZWOJU

U podstaw nowego paradygmatu planowania i kształtowania polityki rozwoju leży krytyka dotychczasowych metod stymulowania rozwoju lokalnego i regionalnego. Krytyka ta dotyczyła przede wszystkim zunifikowanej polityki, nieuwzględniającej specyfiki miejsca oraz braku koordynacji i integracji działań podejmowanych przez różne podmioty publiczne. W odpowiedzi na te wyzwania podjęto próbę reform sposobów i narzędzi stymulowania rozwoju w wymiarze regionalnym i lokalnym, których ucieleśnieniem jest paradygmat terytorialnej polityki rozwoju (*place based policy*), określanej także mianem podejścia zintegrowanego.

Paradygmat zintegrowanego planowania rozwoju jest próbą holistycznego podejścia do analizy i kształtowania procesów rozwoju terytorialnego. Uwzględnia silne i złożone współzależności zachodzące w procesach rozwoju. Ekspozuje wzajemne zrównoważone powiązania między podsystemem gospodarczym, społecznym i środowiskiem. Wskazuje na konieczność uwzględnienia w procedurach analitycznych i planistycznych oddziaływania wielu elementów związanych z funkcjonowaniem różnych sfer aktywności ludzkiej. Jest to planowanie o charakterze sieciowym, oparte na partycypacji wszystkich aktorów funkcjonujących na danym terytorium.

W szczególności postulowane jest¹:

1. Zwiększenie mobilizacji podmiotów lokalnych/regionalnych oraz dialogu społecznego i partnerstwa publiczno-prywatnego w działaniach na rzecz rozwoju terytorialnego.
2. Orientacja polityki na wzmacnianie wewnętrznych i zewnętrznych powiązań funkcjonalnych na rzecz zwiększenia spójności terytorialnej.
3. Przewartościowanie czynników rozwoju, ekspozowanie zróżnicowania i różnorodności zasobów jako źródła rozwoju społeczno-gospodarczego.

¹ A. Nowakowska, *Zintegrowane plany rozwoju – w stronę terytorialno-funkcjonalnego podejścia do rozwoju jednostek terytorialnych*, [w:] A. Nowakowska (red.), *Nowoczesne metody i narzędzia zarządzania rozwojem lokalnym i regionalnym*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2015, s. 15–16.

4. Budowanie partnerstwa instytucjonalnego i integracja oddziaływania podmiotów publicznych (podmiotowa i sektorowa integracja polityki, identyfikacja i realizacja wspólnych celów rozwoju).

5. Terytorialne zróżnicowanie polityki rozwoju – odejście od uniwersalnego modelu polityki na rzecz polityki zróżnicowanej, w zależności od specyficznych zasobów, problemów i mechanizmów rozwoju terytorialnego.

6. Eksponowanie obszarów funkcjonalnych jako podstawowych jednostek planowania i kształtowania polityki rozwoju.

W praktyce nowe podejście do kształtowania rozwoju i polityki publicznej polega na zróżnicowaniu lokalnym i regionalnym instrumentów polityki przez dostosowanie rozwiązań prawnych, instytucjonalnych, organizacyjnych oraz stopnia, kierunków i sposobu finansowania przedsięwzięć prorozwojowych do specyficznych potrzeb jednostek terytorialnych.

Planowanie zintegrowane łączy w sobie trojaki spojrzenie na terytorium. Po pierwsze, jest to dogłębne spojrzenie do wewnątrz terytorium w celu identyfikacji kapitałów terytorialnych, sieci powiązań i współzależności zachodzących pomiędzy sferą społeczną, gospodarczą i przestrzenną w rozwoju. Po drugie, jest to szerokie spojrzenie na zewnątrz terytorium, na otoczenie, w którym funkcjonuje układ terytorialny poprzez określenie siły i charakteru (pozytywnego lub negatywnego) interakcji zachodzących pomiędzy terytorium a otoczeniem. Wreszcie po trzecie, jest to spojrzenie w przyszłość, czyli określenie pożądaných zmian i strategicznych interwencji, selektywnie wybranych dla konkretnego terytorium².

ROZWÓJ UNIEJOWA W KONCEPCJI STRATEGII ROZWOJU MAKROREGIONU POLSKI CENTRALNEJ

Koncepcja Strategii Makroregionu Polski Centralnej (MPC) obejmuje obszar województw: łódzkiego i mazowieckiego z uwzględnieniem związków funkcjonalnych pomiędzy aglomeracjami Warszawy i Łodzi (warszawsko-łódzkim obszarem funkcjonalnym). W statystyce publicznej, na poziomie NUTS 1, Makroregion Polski Centralnej został wyodrębniony jako Region Centralny.

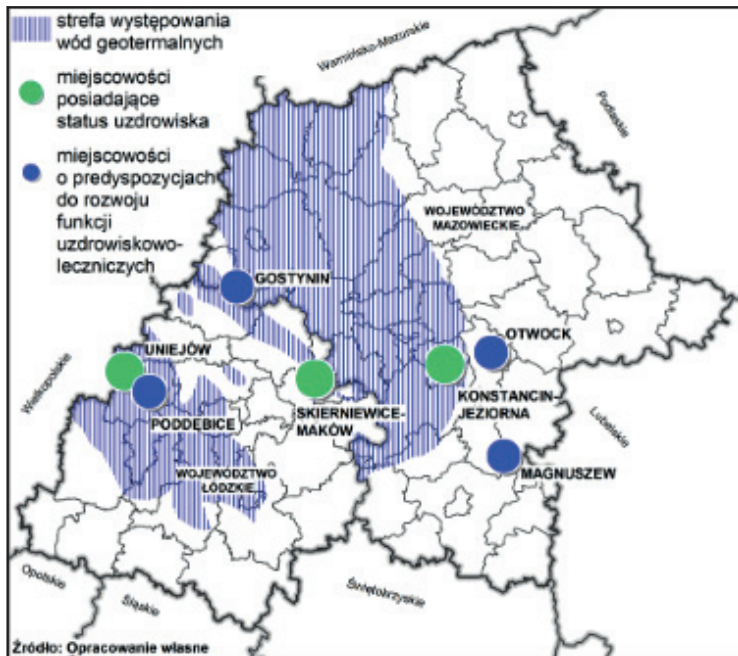
Strategia Rozwoju Makroregionu Polski Centralnej to perspektywiczna koncepcja rozwoju, której głównym celem jest przygotowanie podstaw racjonalnego działania władz publicznych szczebla krajowego i regionalnego w zakresie prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczo-przestrzennego z wykorzystaniem unikatowych i uzupełniających się potencjałów województwa łódzkiego i mazowieckiego³. W strategii szczególna uwaga zwrócona została na wspólne budowanie przewag konkurencyjnych na arenie międzynarodowej. *Koncepcja*

² A. Nowakowska, *Od regionu do terytorium – od planowania strategicznego do planowania zintegrowanego* (materiał roboczy), Katedra Gospodarki Regionalnej i Środowiska, Łódź 2013.

³ *Koncepcja Strategii Rozwoju Makroregionu Polski Centralnej 2030*, <http://bppwl.lodzkie.pl/strategiczne-opracowania-biura> (dostęp: 20.01.2016).

Strategii Rozwoju MPC koncentruje się na najważniejszych wyzwaniach o wymiarze ponadregionalnym, komplementarnych wobec strategii wojewódzkich i wpisuje się w dokumenty europejskie.

Koncepcja Strategii MPC jednoznacznie definiuje miejsce i pozycję Uniejowa w kontekście rozwoju sektora medycznego. Analiza strategicznych uwarunkowań rozwoju wskazuje geotermię i ośrodki lecznictwa uzdrowiskowego wraz z rozwiniętą infrastrukturą turystyczną i zapleczem dla potrzeb turystyki medycznej jako kluczowy atut Makroregionu Centralnego. Pozytywne zewnętrzne uwarunkowania, takie jak rosnące zapotrzebowanie na usługi medyczne na skutek wydłużania się i zmiany stylu życia oraz rosnące zainteresowanie turystyką medyczną, wskazywane są jako szanse wzmacniające rolę Uniejowa w kontekście rozwoju Makroregionu Polski Centralnej. Funkcje medyczno-uzdrowiskowe postrzegane są jako silny biegun rozwoju MC o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Wynika to z istniejących zasobów wód geotermalnych, które mają duże znaczenie w lecznictwie uzdrowiskowym (ryc. 1). Dzięki wodom leczniczym Uniejów posiada status uzdrowiska (w obszarze MPC status ten mają także Skierniewice-Maków i Konstancin-Jeziorna), a istniejąca infrastruktura stanowi ważny biegun usług rehabilitacyjnych, decydujący o rosnącym znaczeniu Uniejowa na mapie uzdrowisk w Polsce.

Ryc. 1. Uwarunkowania rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego według Strategii MPC

Źródło: *Strategia Rozwoju Makroregionu Polski Centralnej*,
http://bppwl.lodzkie.pl/ckfinder/userfiles/files/MPC/r_3_MPC.pdf, s. 31

Potencjał sektora medyczo-farmaceutycznego w MPC sprzyja rozwojowi rynku turystyki medycznej. W 2013 roku polski rynek turystyki medycznej miał wartość ok. 800 mln złotych, a jego wzrost ocenia się na 15,0% rocznie. Nadto obowiązująca od października 2013 r. dyrektywa transgraniczna otwiera nowe możliwości pozyskania zagranicznych pacjentów, a szanse makroregionu wzmacniają takie walory, jak: dogodne położenie, profesjonalna i ceniona kadra medyczna, przyjazne kliniki oraz atrakcyjna oferta cenowa⁴.

Ten unikalny potencjał w przyszłości stanowić może o sile rozwoju MPC. Dlatego też w Strategii MPC w ramach celu strategicznego „3. INNOWACYJNA SIEĆ MEDYCZNO-FARMACEUTYCZNA” wskazano strategiczny kierunek działań „Wspieranie rozwoju wysokospecjalistycznych usług medycznych”⁵. W zakresie usług medycznych rozwijane będą usługi wysokospecjalistyczne, dzięki którym makroregion powinien stać się atrakcyjnym miejscem dla turystyki medycznej oraz prowadzenia badań klinicznych. MPC posiada odpowiednie zasoby naturalne dla rozwoju turystyki uzdrowskiej, której podstawą powinna być balneologia. Turystyka oparta na balneologii powinna przyczynić się do rozwoju małych, sąsiednich ośrodków miejskich.

ROZWÓJ UNIEJOWA W PROJEKCIE ZINTEGROWANEJ STRATEGII ROZWOJU WARSZAWSKO-ŁÓDZKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO DO ROKU 2030

*Zintegrowana Strategia Rozwoju Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030*⁶ jest opracowaniem, którego zasięg terytorialny oraz zakres merytoryczny wyznacza kapitał terytorialny identyfikowany przez pryzmat relacji i powiązań funkcjonalnych zachodzących w obszarze oddziaływania Warszawy i Łodzi (Bipol). Granice analizowanego obszaru mają charakter umowny i są dynamicznie kształtowane przez procesy społeczne, gospodarcze i przestrzenne zachodzące w strefie oddziaływania tych dwóch ośrodków miejskich.

Projekt *Zintegrowanej Strategii Rozwoju Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego* (w skrócie: *Strategia Rozwoju WŁOF*; *SR WŁOF*) jest ekspercką propozycją kompleksowego podejścia do zagadnień rozwoju obszaru funkcjonalnego określonego na podstawie siły związków społeczno-gospodarczych pomiędzy aglomeracjami Warszawy i Łodzi. Z jednej strony ma on inspirować i motywować administrację rządową, samorządów wojewódzkich i lokalnych, w tym w szczególności Warszawy i Łodzi, do lepszego wykorzystania potencjału terytorialnego tego obszaru w oparciu o zasady współpracy i zaufania społecznego. Z drugiej strony ma stanowić uzupełnienie dla przygotowywanych

⁴ Tamże, s. 31.

⁵ Tamże, s. 51.

⁶ *Zintegrowana Strategia Rozwoju Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 (projekt)* jest opracowaniem przygotowanym w ramach Projektu: „Systemowe wsparcie procesów zarządzania w JST”, red. naukowa T. Markowski, Uniwersytet Łódzki, Łódź 2015.

i aktualizowanych strategii rządowych i wojewódzkich, jak również punkt odniesienia dla lokalnych strategii rozwoju oraz strategii rozwoju obszarów funkcjonalnych, obejmujących w szczególności obszary metropolitalne Warszawy i Łodzi⁷.

Ryc. 2. Koncepcja powiązań funkcjonalnych w obszarze turystyka

Źródło: *Diagnoza Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do celów opracowania Zintegrowanej Strategii Rozwoju Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego*; A. Rzeńca, E. Jastrzębska, P. Legutko-Kobus, Z. Przygodzki, zał. 6 do *Zintegrowanej Strategii Rozwoju Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030*, s. 17

Za kluczowe sfery oddziaływań obszaru funkcjonalnego Warszawy i Łodzi uznano transport jako warunek konieczny dla rozwoju WŁOF, edukację, naukę i badania, sektor kreatywny, urbanizację, turystykę oraz współpracę i aktywność⁸. Uniejów znalazł się w strefie powiązań układu bipolarnego, a jego kluczowe znaczenie dla WŁOF wyraźnie zaznacza się w obszarze powiązań – „turystyka” oraz „aktywność i współpraca”. W *Diagnozie Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do celów opracowania Zintegrowanej Strategii*

⁷ *Zintegrowana Strategia Rozwoju Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 (projekt)*, s. 7.

⁸ *Diagnoza Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do celów opracowania Zintegrowanej Strategii Rozwoju Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego*; A. Rzeńca, E. Jastrzębska, P. Legutko-Kobus, Z. Przygodzki, zał. 6 do *Zintegrowanej Strategii Rozwoju Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030*, s. 18–19.

Rozwoju Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego⁹ wskazano Uniejów jako silny ośrodek potencjału dla rozwoju turystyki medycznej oraz miejsce koncentracji aktywności gospodarczej o charakterze pozarolniczym oraz koncentracji ośrodków wspierających przedsiębiorczość i innowacyjność (ryc. 2). Z racji posiadanego statusu uzdrowiska wskazano na specjalizację w zakresie funkcji uzdrowiskowo-leczniczej i predyspozycje do kreowania szerokiej oferty usług medycznych. W kontekście wzrostu popytu na usługi związane z profilaktyką zdrowotną i przeciwstarzeniową zwrócono szczególną uwagę na ten aspekt (segment/sektor) działalności. Podkreślono, że możliwość korzystania z oferty uzdrowiska stwarza warunki do inicjowania i rozwoju różnych form turystyki oraz koncentracji aktywności gospodarczych związanych z rozwojem funkcji wypoczynkowej i rekreacyjnej. Duża w skali Polski siła nabywcza gospodarstw domowych w WŁOF jest istotną szansą wewnętrzną dla dynamizacji rozwoju specjalistycznych usług medycznych oraz wzrostu popytu na usługi rekreacyjno-wypoczynkowe¹⁰.

Analiza strategicznych uwarunkowań wykazała, że potencjał Uniejowa ma duże znaczenie dla kształtowania wysokiej jakości życia w WŁOF oraz zwiększania powiązań funkcjonalnych w sferze usług z zakresu czasu wolnego, tj. turystyki i rekreacji¹¹. Walory przyrodnicze, krajobrazowe, kulturowe, a przede wszystkim uzdrowiskowe tego obszaru są argumentem przemawiającym za projektowaniem oraz wdrażaniem zintegrowanych produktów turystycznych. W myśl *Zintegrowanej Strategii Rozwoju Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030* tworzenie zintegrowanych produktów turystycznych w szczególności polegać będzie na działaniach zmierzających do:

- udostępnienia usług zdrowotno-leczniczych zasobów wód geotermalnych mieszkańcom metropolii oraz ich obudowanie – uzupełnienie szeregiem usług towarzyszących, komplementarnych;
- wykreowania szlaków turystycznych w oparciu o walory dziedzictwa kulturowego, w tym przemysłowego w połączeniu z innymi walorami kulturowymi jednostek osadniczych;
- rozwijania form turystyki kwalifikowanej opartych na walorach przyrodniczych WŁOF;
- wspierania działań informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych ukierunkowanych na uświadamianie unikatowości i wysokiej wartości miejscowych zasobów kultury wśród społeczności lokalnych i regionalnych, a także pokazujących możliwości ich wykorzystywania¹².

Wśród zaproponowanych Zintegrowanych Projektów Systemowych, Zintegrowanej Strategii Rozwoju WŁOF, kluczowe są Pasmowe Produkty Uzdrowiskowo-Turystyczne. Na terenie WŁOF zidentyfikowano sześć pasmowych

⁹ Tamże.

¹⁰ *Zintegrowana Strategia...*, s. 31 i 99.

¹¹ Tamże, s. 39.

¹² Tamże, s. 65.

układów uzdrowiskowo-wypoczynkowych¹³ posiadających największy potencjał rozwojowy, które mają odgrywać decydującą rolę w budowaniu zróżnicowanej i komplementarnej oferty leczniczej, profilaktycznej i turystyczno-wypoczynkowej. Ze względu na istniejące zasoby, doświadczenie oraz dotychczasową dynamikę zmian szczególną rolę przypisano Pasmu Uniejów–Poddębice–Rogóźno. Posiada ono bowiem predyspozycje do „zbudowania” kompleksowej oferty adresowanej do rodzin z dziećmi, osób dorosłych aktywnych zawodowo i fizycznie oraz osób starszych w oparciu o różnorodne usługi oferowane przez trzy ośrodki, tj. Uniejów jako dominujący ośrodek o charakterze uzdrowiskowo-turystycznym, Poddębice o charakterze turystyczno-leczniczym oraz Rogóźno o charakterze leczniczo-uzdrowiskowym¹⁴. Kluczowe zatem jest zaprojektowanie komplementarnej oferty leczniczej oraz poza leczniczej, koncentrującej się między innymi na profilaktyce, wypoczynku oraz regeneracji (ryc. 3).

Ryc. 3. Paleta potencjalnych usług oferowanych przez ośrodki Pasma uzdrowiskowo-wypoczynkowego Uniejów–Poddębice–Rogóźno

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Zintegrowana Strategia Rozwoju Warszawsko-Lódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 (projekt)*, s. 124–125

¹³ Wyznaczone pasma to: Sulejów–Spała–Inowódz–Nowe Miasto nad Pilicą, pasmo Maków–Skierniewice–Mszczonów, pasmo Konstancin–Jeziorna–Otwock, pasmo Magnuszew–Garbatka Letnisko, obszar Gostynin oraz omawiane pasmo Uniejów–Poddębice–Rogóźno, *Zintegrowana Strategia Rozwoju Warszawsko-Lódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 (projekt)*, s. 74, 124.

¹⁴ Tamże, s. 75, 123–124.

Jako istotne dla powodzenia realizacji projektu zintegrowanego „Pasmowe Produkty Uzdrawiskowo-Turystyczne Uniejów–Poddębice–Rogóżno” wskazano:

- zawiązanie partnerstwa oraz współdziałanie pomiędzy szeroką grupą interesariuszy (tj. jednostki samorządu terytorialnego, podmioty gospodarcze, mieszkańcy, organizacje pozarządowe);
- określenie struktury pasma i zdefiniowanie profilu jego działalności;
- określenie profilu klienta oraz stworzenie dedykowanej poszczególnym grupom odbiorców oferty usług;
- opracowanie wspólnej oferty produktów i usług pasma adresowanych do osób starszych (szczególnie w kontekście realizacji projektu zintegrowanego *Program Profilaktyki Zdrowotnej*),
- wykreowanie wspólnego wizerunku definiującego pasmo Uniejów–Poddębice–Rogóżno¹⁵.

PODSUMOWANIE

Planowanie zintegrowane pozwala na kompleksowe i wielopłaszczyznowe zarządzanie terytorium oraz wyeksponowanie jego specyficznych cech, które powinny być osią integracji kluczowych działań. Zintegrowane strategie rozwoju opracowane dla województwa łódzkiego pozwalają spojrzeć na zasoby i procesy rozwoju Uniejowa z szerszej perspektywy. Pokazują one pozycję Uniejowa jako zyskującego na znaczeniu obszaru funkcjonalnego, mobilizującego i ogniskującego rozwój sąsiednich ośrodków gminnych. W analizowanych dokumentach strategicznych Uniejów legitymuje się silnym potencjałem, a zasoby geotermalne determinują jego unikalną rolę w rozwoju funkcji uzdrawiskowo-wypoczynkowych WŁOF oraz MPC. Jest to potencjał o ponadregionalnej sile oddziaływania, mocno aktywizujący swoje otoczenie i kształtujący atrakcyjność społeczno-gospodarczą całego regionu. Nadto zasoby te tworzą nowoczesny sektor gospodarczy, zyskujący na znaczeniu w procesach rozwoju.

Bibliografia

- Diagnoza Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do celów opracowania Zintegrowanej Strategii Rozwoju Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego*; A. Rzeńca, E. Jastrzębska, P. Legutko-Kobus, Z. Przygodzki, zał. 6 do *Zintegrowanej Strategii Rozwoju Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030*.
- Koncepcja Strategii Rozwoju Makroregionu Polski Centralnej 2030*, http://bppwl.lodzkie.pl/ckfinder/userfiles/files/MPC/r_3_MPC.pdf.
- Nowakowska A., *Od regionu do terytorium – od planowania strategicznego do planowania zintegrowanego* (materiał roboczy), Katedra Gospodarki Regionalnej i Środowiska, Łódź 2013.
- Nowakowska A., *Zintegrowane plany rozwoju – w stronę terytorialno-funkcjonalnego podejścia do rozwoju jednostek terytorialnych*, [w:] A. Nowakowska (red.), *Nowoczesne metody i narzędzia zarządzania rozwojem lokalnym i regionalnym*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2015.

¹⁵ Tamże, s. 126.

Zintegrowana Strategia Rozwoju Warszawsko-Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030 (projekt), red. naukowa T. Markowski, Wydawnictwo Uniwersytet Łódzki, Łódź 2015.

[Wpłynęło: maj 2016; akceptacja: czerwiec 2016]

UNIEJÓW DEVELOPMENT IN THE INTEGRATED PLANS
AND STRATEGIES. THE EXAMPLE OF CENTRAL MACROREGION
STRATEGY AND INTEGRATED DEVELOPMENT STRATEGY
OF THE WARSAW–ŁODZ FUNCTIONAL AREA BY 2030

Summary

A new approach to the process of development planning, described as integrated or territorial-functional planning, aims to better take into account the different conditions of development and optimal use of endogenous resources called territorial capital. Functional areas, which delimitation determinant are connections and network relations, are gaining in importance. In this context, the key role is played by the instruments of development policy aimed at building the institutional partnership and integration of multi-faceted activities of public entities. Instruments of supralocal nature focused on a complex approach to development planning beyond administrative borders are integrated development strategies, which are the subjects of this article.

The article presents the role and place of Uniejów in the long-term integrated development strategies. The analysis includes both diagnosis capabilities and the identification of development trends indicated in the strategic documents i.e. *The Concept of the Development Strategy of Central Poland Macroregion* and *Integrated Development Strategy of the Warsaw–Łodz Functional Area by 2030*.

Keywords: integrated development strategies, regional policy, functional area, Uniejów development